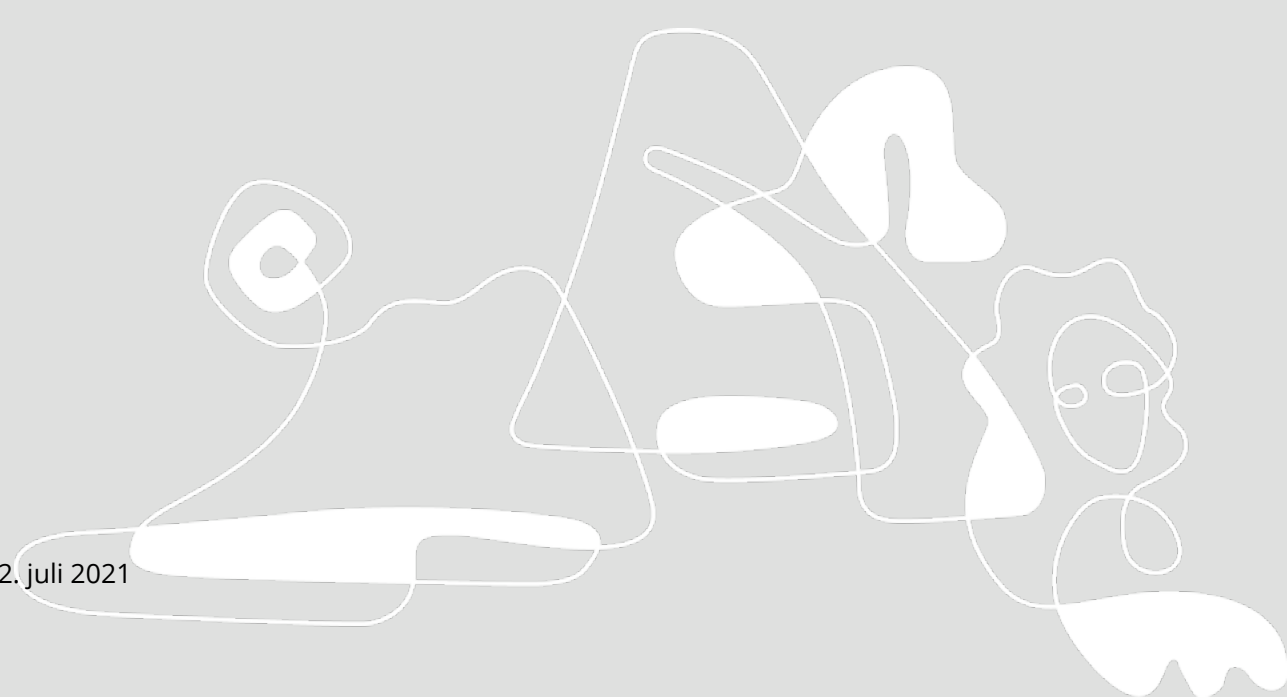
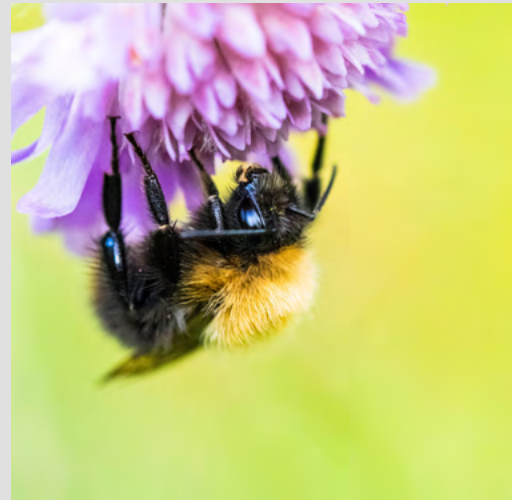

Veileder for regionale miljøtilskudd og regionale miljøkrav

- for jordbruket i Oslo og Viken 2021

Søknadsfrist regionale miljøtilskudd: 15. oktober

Innhold

Om regionalt miljøprogram			4
Hva er nytt for søknadsomgangen 2021?			5
Søknadsinformasjon			6
Regionale miljøkrav			8
Prioriterte områder for forurensnings- og kulturlandskapstiltak			10
Regionale miljøtilskuddsordninger i Oslo og Viken 2021 med foreløpige satser:			
Tiltak for å ivareta landbrukets kulturlandskap		Prioritert områder	Andre områder
§ 4	Drift av bratt areal (gjelder Buskerud, Jevnaker og Lunner og over marin grense i Oslo, Akershus og Østfold)		Helling 1:5 150 kr/daa Helling 1:3 230 kr/daa
§ 5	Drift av beitelag	Småfe 15 kr/dyr Hest/storfe - 20 kr/dyr	Småfe 15 kr/dyr Hest/storfe - 20 kr/dyr
§ 6	Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark	190 kr/daa	
§ 7	Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark	Fjellområder (lav sats): Småfe - 30 kr/dyr Hest/ Storfe - 285 kr/dyr Øyer og holmer (høy sats): Småfe - 285 kr/dyr Hest/ Storfe - 1425 kr/dyr	
§ 8	Slått av verdifulle jordbrukslandskap	50 kr/daa	
§ 9	Skjøtsel av gårdsdammer	475 kr/dam	475 kr/dam
Tiltak for å ivareta biologisk mangfold		Prioritert område	Andre områder
§ 10	Slått av slåttefyr og slåttemark	1425 kr/daa	1425 kr/daa
§ 11	Skjøtsel av biologisk verdifulle arealer	240 kr/daa	240 kr/daa
§ 12	Skjøtsel av styvingstrær	475 kr/tre	
§ 13	Soner for pollinerende insekter		
	I kombinasjon (lav sats)	5 kr/m	
	Blomsterstriper (høy sats)	10 kr/m	
Tiltak for kulturminner og kulturmiljøer		Prioritert område	Andre områder
§ 14	Drift av seter	95 000 kr/ år	95 000 kr/ år
§ 15	Skjøtsel av enkeltstående automatisk fredete kulturminner	475 kr/gravminne	475 kr/gravminne
§ 16	Skjøtsel av steingjerder, trekker og alléer	15 kr/m	
Tiltak for å redusere avrenning til vassdrag og kyst		Prioritert område	Andre områder
§ 17	Ingen jordarbeiding om høsten		
	Erosjonsklasse 1	25 kr/daa	15 kr/daa
	Erosjonsklasse 1 med dråg	85 kr/daa	60 kr/daa
	Erosjonsklasse 2	85 kr/daa	60 kr/daa
	Erosjonsklasse 2 med dråg	150 kr/daa	85 kr/daa
	Erosjonsklasse 3	150 kr/daa	85 kr/daa
	Erosjonsklasse 4	160 kr/daa	95 kr/daa
§ 18	Gras på arealer utsatt for flom og erosjon-erosjonskl. 2 m/dråg, kl. 3 og 4	200 kr/daa	

§ 19	Ingen jordarbeiding på flomutsatte og/eller vassdragsnære arealer	110 kr/daa	70 kr/daa	20
§ 20	Direktesådd høstkorn og høstoljevekster - erosjonsrisikoklasse 1 - 4	170 kr/daa		20
§ 21	Fangvekst som underkultur	110 kr/daa	85 kr/daa	21
§ 22	Fangvekster sådd etter høsting	170 kr/daa	130 kr/daa	21
§ 23	Grasdekt vannvei	25 kr/meter		22
§ 23	Grasstriper i åker	5 kr/meter		22
§ 24	Grasdekt kantsone i åker	15 kr/meter		23
§ 25	Fangdammer	850 pr/daa	850 kr/daa	23
Tiltak for å redusere utslipp til luft		Prioritert område	Andre områder	
§ 26	Nedfelling eller nedlegging av husdyrgjødsel	15 kr/daa	15 kr/daa	24
§ 27	Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange	50 kr/daa	50 kr/daa	24
Tiltak for å redusere bruk av kjemiske plantevernmidler		Prioritert område	Andre områder	
§ 28	Ugrasharving i åker	45 kr/daa	45 kr/daa	25
§ 29	Ugrasbekjempelse i radkulturer - mekanisk bekjempelse eller flammig	85 kr/daa	85 kr/daa	25
Miljøavtale og klimarådgiving		Prioritert område	Andre områder	
§ 30	Miljøavtale - trinn 1 Miljøavtale - trinn 2	215 kr/daa 425 kr/daa		26
§ 31	Klimarådgiving - én-til-én Klimarådgiving - gruppe	4000 kr 2000 kr	4000 kr 2000 kr	28
Overlappingsmuligheter på samme areal for ordningene				30
Forskrift om tilskudd til regionale miljøtiltak i jordbruket, Oslo og Viken				31

Om regionalt miljøprogram

Regionalt miljøprogram (RMP) 2019-2022 for Oslo og Viken er utarbeidet av Statsforvalteren i samarbeid med næringsorganisasjonene i landbruket, kommunene og fylkeskommunene. RMP er en del av regionalt Bygdeutviklingsprogram for Oslo og Viken og inkluderer en regional forskrift om regionale miljøtilskudd for Oslo og Viken.

Målet for RMP er å bidra til å ivareta jordbrukets kulturlandskap med biologisk mangfold og kulturminner, begrense utslipp til luft og vann, fremme økt jordliv og humusinnhold, og bedre jordstruktur.

Regionale miljøtilskudd

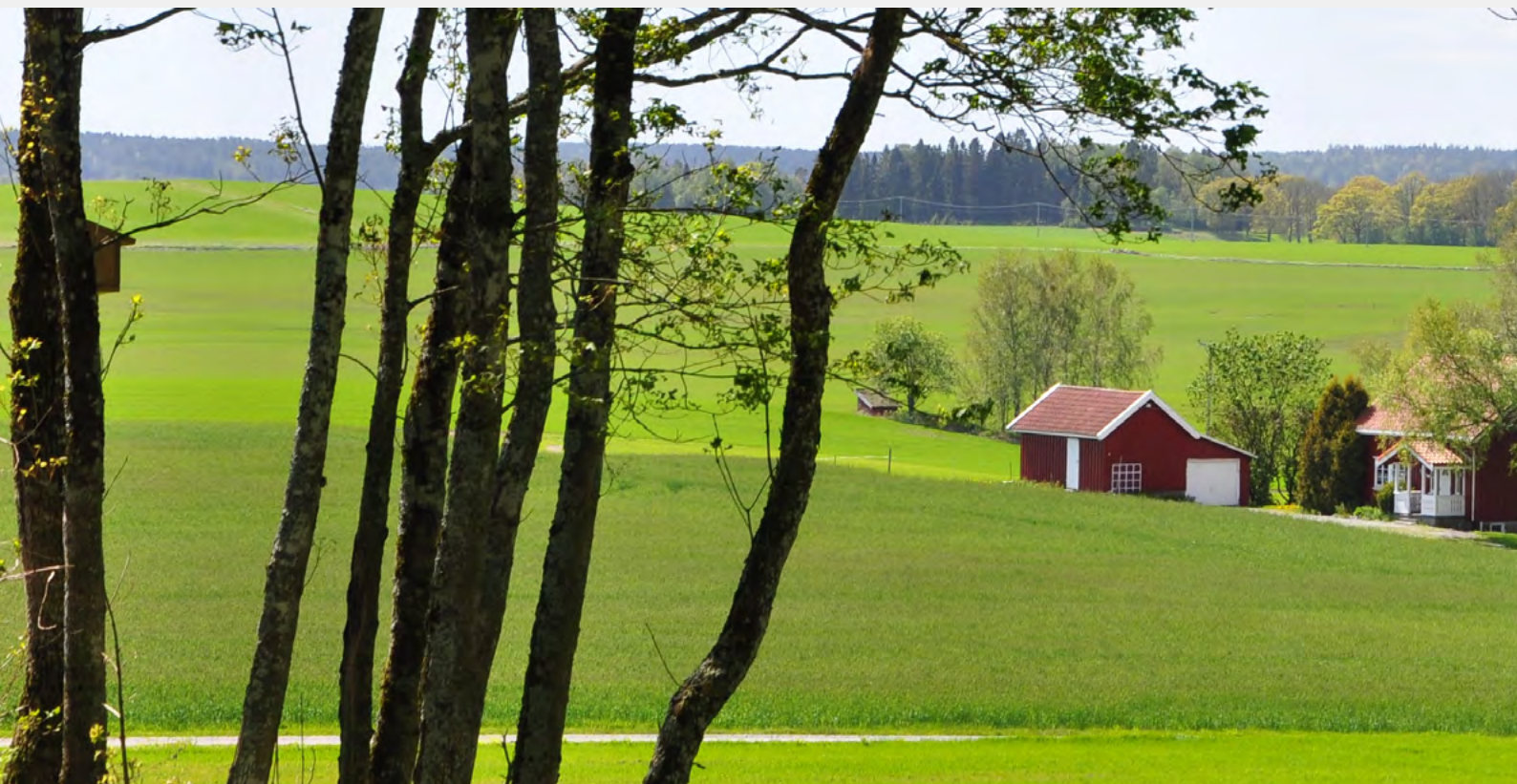
De regionale miljøprogrammene med regionale miljøtilskudd skal gi en målretting av miljøinnsatsen i jordbruket utover det som er mulig gjennom generelle, nasjonale ordninger. Kommunen er vedtaksmyndighet, og programmet rulleres hvert fjerde år. Alle tiltak det kan gis tilskudd til er hentet fra en nasjonal meny fastsatt av Landbruksdirektoratet. De regionale miljøtilskuddene i vår region reguleres av «Forskrift om regionale miljøtilskudd i jordbruket, Oslo og Viken».

I 2020 har vi i Oslo og Viken brukt omtrent 80 % av tilskuddsmidlene til tiltak for å redusere avrenning til vassdrag og kyst, utslipp til luft, bruk av kjemiske plantevernmidler og miljøavtale. Øvrige tilskuddsmidler har gått til kulturlandskapstiltak.

Oslo og Viken har 149,2 millioner kroner til regionale miljøtiltak i 2021. Dette er fastsatt i jordbruksavtalen. De foreløpige satsene i denne veilederen kan bli justert når vi vet hvor mange som har søkt på de ulike tilskuddsordningene. Vi er også usikre på hvordan nye erosjonsrisikokart vil påvirke fordelingen av tilskuddsmidler til de ulike erosjonsrisikoklassene.

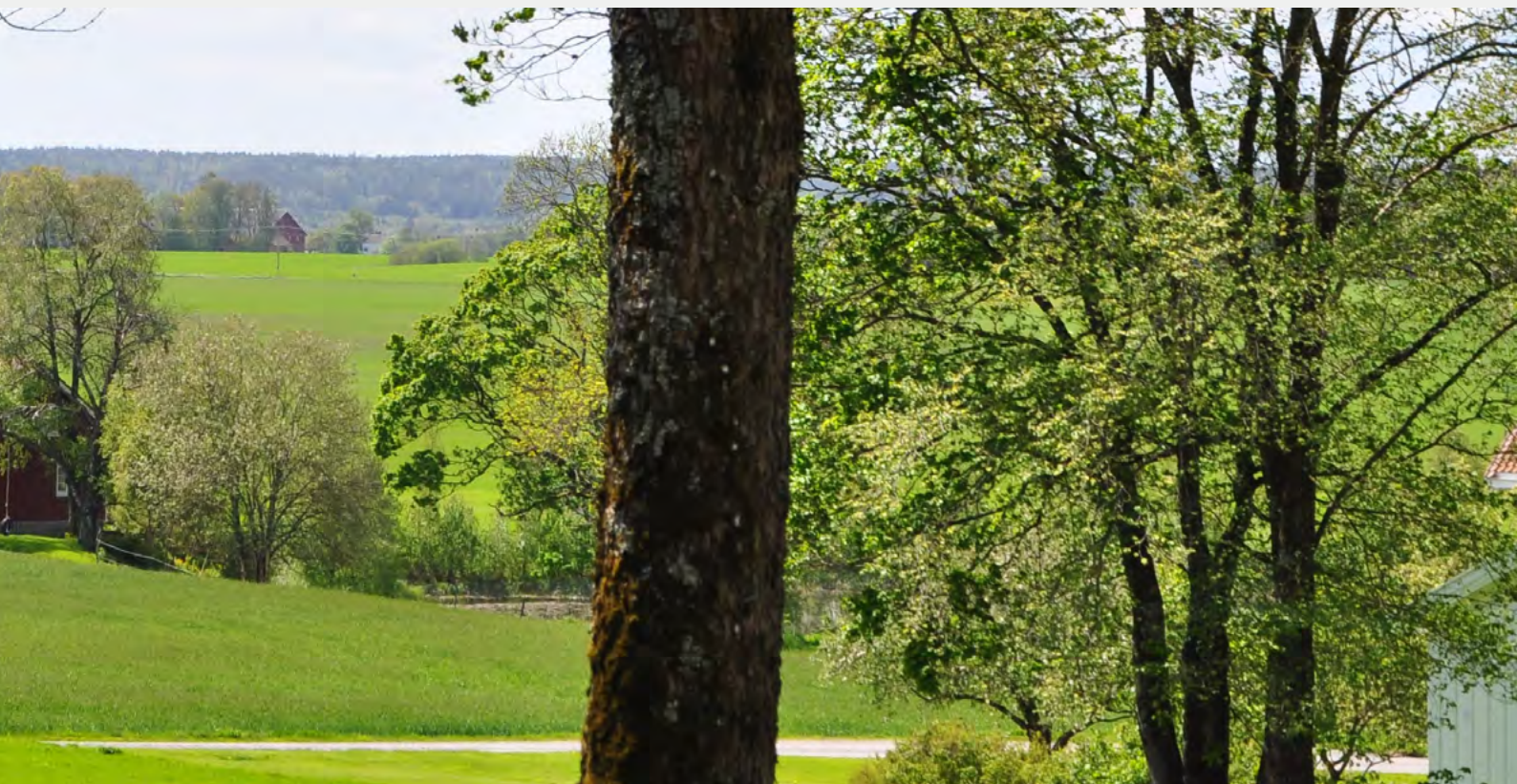
Nytt av året er at foretak kan søke om tilskudd for gjennomført klimarådgiving.

Takk for miljøinnsatsen og lykke til!

Hva er nytt for søknadsomgangen 2021?

- Det gis tilskudd til maksimalt 5000 meter med pollinerende soner - § 13
- Kravet til oppholdstid på seter er nå 4 uker - § 14
- Det er presisert at ordningen "Gras på arealer utsatt for flom og erosjon" gjelder for erosjonsrisikoklasse 2 med dråg, 3 og 4 - § 18
- Det er tydeliggjort mål og innhold i § 30 - miljøavtale
- Det er innført et nytt tilskudd til klimarådgiving - § 31
- [Nye erosjonsrisikokart](#) brukes fra 2021. Erosjonsrisikoklassen på ditt areal kan ha endret seg.
- Dokumentet [Ofte stilte spørsmål \(OSS\) på nettsiden vår](#) gir svar på en del vanlige spørsmål om utfylling av søknaden og spørsmål ved saksbehandling av søknaden

Hvordan søker du?

Før du søker

- Husk å sjekke at tilgang til Altinn fungerer i god tid før søknadsfristen.
- Før du søker er det viktig at du setter deg inn i vilkårene for ordningene du vil søke på.
- Informasjon om tilskuddsordningen og vilkårene finner du på [Statsforvalterens nettsider](#) og i [den regionale forskriften](#).
- Finner du ikke tilstrekkelig informasjon på [Landbruksdirektoratets](#) eller [Statsforvalterens nettsider](#), kan du kontakte kommunen.

Søk elektronisk

- Søknadsskjemaet er tilgjengelig fra 15. september for deg som skal søke
- Her finner du [elektronisk søknadsskjema](#) for å søke om RMP-tilskudd
- Du får kvittering på at søknaden er mottatt hos kommunen. Husk å sjekke meldingsboksen i Altinn!
- Opplysningene du legger inn, kan kopieres til søknader senere år
- I Altinn kan du se når søknaden er behandlet

Du kan [endre kontonummer](#) ved å logge deg inn via Altinn.

Du kan kontakte kommunen for å få hjelp med søknaden. Men husk at du selv er ansvarlig for at den er riktig fylt ut, og at opplysningene i søknaden er riktige!

Landbruksdirektoratet har laget [en bruksanvisning til hvordan du kan søke](#) RMP-tilskudd elektronisk. Du kan søke elektronisk fra 15. september.

Søknadsfristen er 15. oktober!

**Husk
søknadsfrist
15. oktober!**

Verdt å vite

Dersom du leverer søknaden etter fristen 15. oktober reduseres tilskuddet med kr 1000 per dag etter fristens utløp. Søknader som leveres senere enn 14 dager etter fristen vil bli avvist.

Ønsker du å søke RMP-tilskudd for areal som ligger i et annet fylke enn Oslo og Viken, må du søke i det fylket arealet ligger.

Når søker jeg?

- 15. september - søknadsomgangen åpner
- 15. oktober - søknadsfrist
- 1. november - søknadsfrist for drift av beitelag

Hvem kan søke?

Foretak som driver vanlig jordbruksproduksjon og beitelag som er godkjent av kommunen og som er registrert i Enhetsregisteret kan søke om tilskudd.

Det er den som disponerer arealet i søknadsåret som har rett på tilskuddet. Tilskudd utbetales til det foretaket eller beitelaget som har søkt.

Når får jeg svar på søknaden og utbetalt tilskuddet?

Svar på søknaden får du i form av et utbetalingsbrev som viser hva du har fått tilskudd til. Brevet kommer litt før eller samtidig med utbetalingen fra Landbruksdirektoratet i mars 2022.

Leiejord?

Ved endring av jordleieavtaler for arealer det søkes RMP-tilskudd til, bør søker underrette eier og ny leier om det er gitt miljøtilskudd til arealet og hvilke følger det har for driften.

Avtalen bør beskrive hvem som har ansvar for utbedring av hydrotekniske anlegg.

Kart

På hjemmesiden til NIBIO finner du "[Gårdskart](#)" og "[Kilden](#)" som kan være til god hjelp når du skal søke. På Statsforvalterens nettside finner du [andre nyttige kart](#), blant annet kart som viser prioriterte områder for tilskudd.

Er du nysgjerrig på hvilke endringer de nye erosjonsrisikokartene gir på din eiendom, kan du lese mer om endringene på NIBIO sin nettside. I denne kartapplikasjonen kan du se endringer som gjelder din kommune.

Pass på at opplysningene i søknaden er riktige!

Kommunen, Statsforvalteren eller Landbruksdirektoratet kan kontrollere opplysningene du har gitt i RMP-søknaden. Vær forberedt på at du kan bli kontaktet og bedt om å dokumentere opplysninger i søknaden nærmere. Kommunen er pålagt å kontrollere minst 5 % av søknadene ved hver søknadsomgang. Slik kontroll gjennomføres vanligvis ved stedlig befaring med oppmåling av arealer, telling av dyr m.m.

Feil opplysninger i søknaden og brudd på vilkår eller regionale miljøkrav, kan føre til avkorting av tilskuddet.

Husk de regionale miljøkravene i tidligere Østfold og Akershus

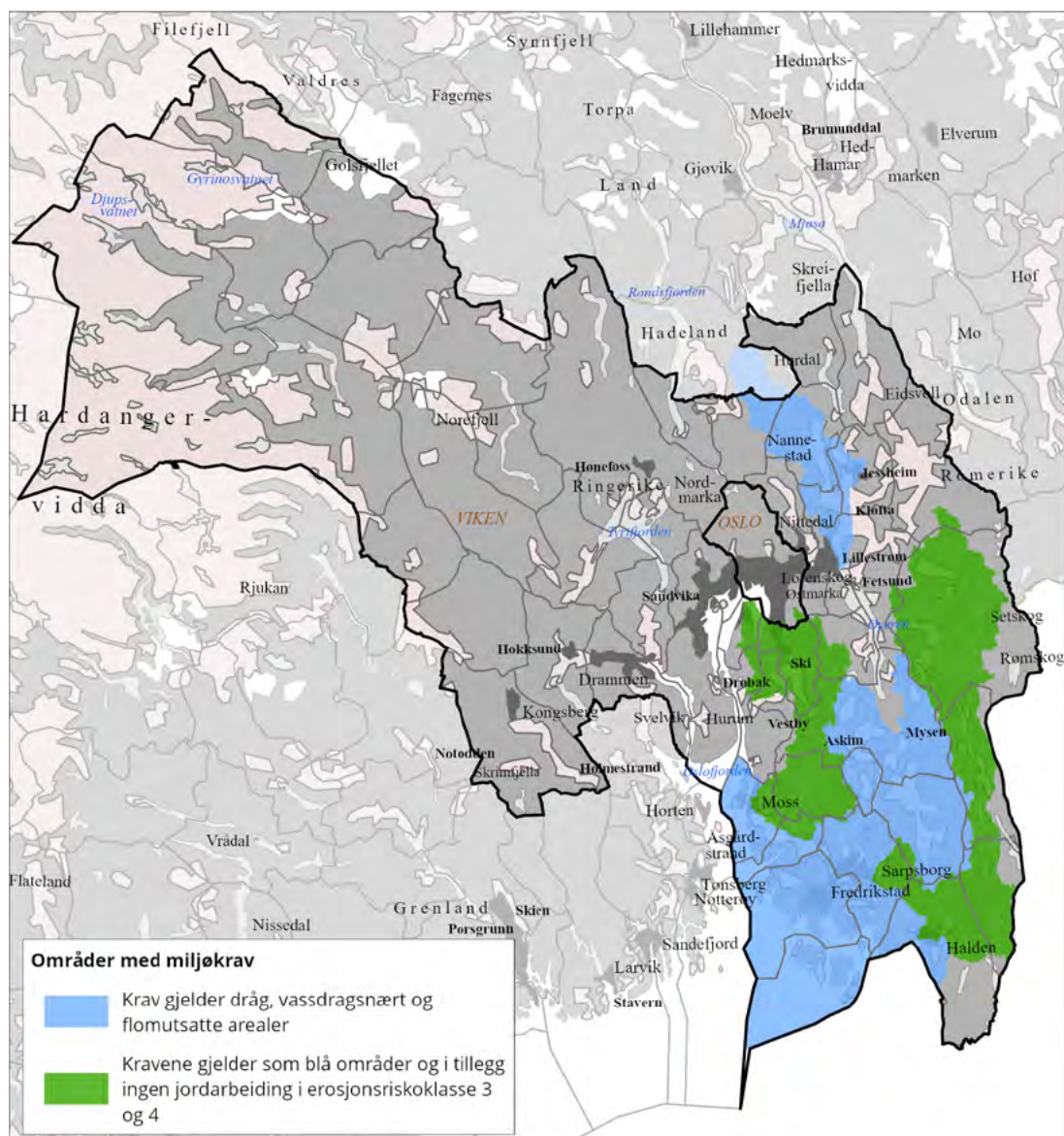
I deler av Viken har Statsforvalteren fastsatt regionale miljøkrav. Dette er krav til redusert jordbearbeiding på de mest erosjonsutsatte arealene. Formålet er å redusere avrenning av næringsalter til sårbare vassdrag.

De regionale miljøkravene er under revidering. Nye regionale miljøkrav trer i kraft 1. januar 2023. Gjeldende forskrifter om regionale miljøkrav gjelder som tidligere for disse områdene: PURA, Leira, Haldenvassdraget, Isesjø, Glomma sør for Øyeren og Morsa (Vansjø-Hobølvassdraget) og kystbekker i tidligere Østfold fylke.

Driver du jordbruk i disse vannområdene, må du følge spesielle krav til jordarbeiding og erosjonsforebyggende tiltak. Se kart og tabell nedenfor. Det er foreløpig ikke regionale miljøkrav i tidligere Buskerud fylke, eller i kommunene Jevnaker og Lunner. Du finner mer informasjon om regionale miljøkrav [på nettsiden vår](#) og lenker til forskriftene på neste side.

De regionale miljøkravene gjelder uavhengig av om du søker regionale miljøtilskudd eller ikke.

[Klikk her for å komme inn i kartet som viser hvor det er regionale miljøkrav.](#)

MILJØKRAV GJELDER FOR	DEFINISJON	MILJØKRAV
Erosjonsutsatte dråg/ vannveier	Arealer med erosjonsutsatte forsenkninger der det forekommer konsentrert overflateavrenning som gir tydelige erosjonsspor dersom arealet ikke har noen erosjonsbeskyttelse.	Erosjonsutsatte dråg skal ikke jordarbeides om høsten. Ved pløying eller tilsvarende jordarbeiding om høsten, skal drågene ha permanent grasdekke.
Flomutsatt areal	Arealer som kan oversvømmes jevnlig. Dette må vurderes lokalt.	Flomutsatte areal skal ikke jordarbeides om høsten.
Buffersone langs åpent vann (bekker, elver, innsjø, fjord)	Varig vegetasjon langs vassdrag (gras i engomløp, busker eller trær) med minimum 6 meters bredde, eller areal i stubb på minimum 20 meters bredde. Buffersone kommer i tillegg til kravet om 2 meter naturlig vegetasjon i forskrift om produksjonstilskudd § 4.	Det skal være buffersone langs alle vassdrag som mottar avrenning fra jordbruksareal.
Annet særlig erosjonsutsatt areal*	Areal i erosjonsrisikoklasse 3 og 4. NB! NIBIO har lansert nye erosjonsrisikokart i 2021. Erosjonsrisikoklassen på ditt areal kan ha endret seg!	Arealer med stor eller svært stor erosjonsrisiko (erosjonsrisikoklasse 3 og 4) skal ikke jordarbeides om høsten. Lett høstharving tillates likevel til høstkorn på arealer som ikke er omtalt i miljøkrav punkt 1, 2 og 3.

* Gjelder kun PURA, Vansjø-Hobølvassdraget, Haldenvassdraget og Ilesjø

Se forskrifter om regionale miljøkrav på lovdata:

- Forskrift om regionale miljøkrav i [Haldenvassdraget, Vansjø-Hobølvassdraget og Ilesjø, Akershus og Østfold](#)
- Forskrift om regionale miljøkrav i [Leiravassdraget, Akershus](#)
- Forskrift om regionale miljøkrav i [vannområdet Bunnefjorden med Årungen- og Gjersjøvassdraget \(PURA\), Oslo og Akershus](#)
- Forskrift om regionale miljøkrav i [vannområdene Glomma sør for Øyeren, Haldenvassdraget og Morsa, Østfold](#)

Dispensasjon

I særlige tilfeller kan du søke dispensasjon fra miljøkravet i erosjonsklasse 3 og 4.

Tilfeller der det i enkelte år kan være aktuelt med dispensasjoner er blant annet:

- a) Akutt og uforutsett behov for nedpløying av husdyrgjødsel
- b) I økologisk drift
- c) Såkorndyrking av høstkorn

Søknad om dispensasjon skal være skriftlig og begrunnet og skal sendes til kommunen. Det er Statsforvalteren som behandler dispensasjonssøknader.

Brudd på miljøkravene

Om du ikke følger miljøkravene, er det å betrakte som brudd på annet regelverk for jordbruket. Brudd på regelverket kan medføre trekk i produksjonstilskudd eller regionalt miljøtilskudd. Det er kommunen som fastsetter størrelsen på trekket.

Prioritering av områder for forurensning- og kulturlandskapstiltak

I RMP for Oslo og Viken er noen områder spesielt prioritert. Noen tiltak får man kun tilskudd til i prioriterte områder. Andre tiltak er det høyere satser for i prioriterte områder.

Prioriterte områder for tiltak mot *forurensning* er jordbruksareal under marin grense. Her er det næringsrikt leirholdig jordsmonn og mye åpenåkerareal med høy risiko for avrenning. I tillegg er nedbørsfelt i Jevnaker og Lunner kommuner, der vannforekomstene har dårlig miljøtilstand og har stor påvirkning fra landbruk, inkludert i prioriterte områder for tiltak mot forurensning. **Videre i veilederen er disse områdene inkludert i begrepet "under marin grense".**

Prioriterte områder for *kulturlandskap* i Oslo og Viken omfatter både innmark og utmark. Landbruksdrifta påvirker utformingen av landskapet vårt på ulike måter og særpreger blant annet fjell-, ravine- og kystlandskapet. For de verdifulle og utvalgte kulturlandskapene finner vi i tillegg høye kulturhistoriske, biologiske og estetiske verdier etter langvarig jordbruksdrift.

Begrensede midler gjør at vi må prioritere de landskapene som i størst grad særpreger Oslo og Viken. Dette er fjell, kystlandskap og raviner. I tillegg prioriteres de kulturlandskapene som gjennom nasjonal kartlegging er utpekt til de mest verdifulle kulturlandskapene i vår region. Dette gjelder verdifulle kulturlandskap og nasjonalt utvalgte kulturlandskap i jordbruket som er valgt ut av miljøvern- og landbruksmyndighetene i de enkelte fylkene, og som blant annet finnes i miljødatabasen Naturbase. Vernskog er sårbare områder mot kyst og fjell hvor det etter skoglovens § 12 skal tas spesielle hensyn. Arealene inngår i kartlaget over prioriterte områder.

[Her kan du finne kart som viser prioriterte områder.](#)

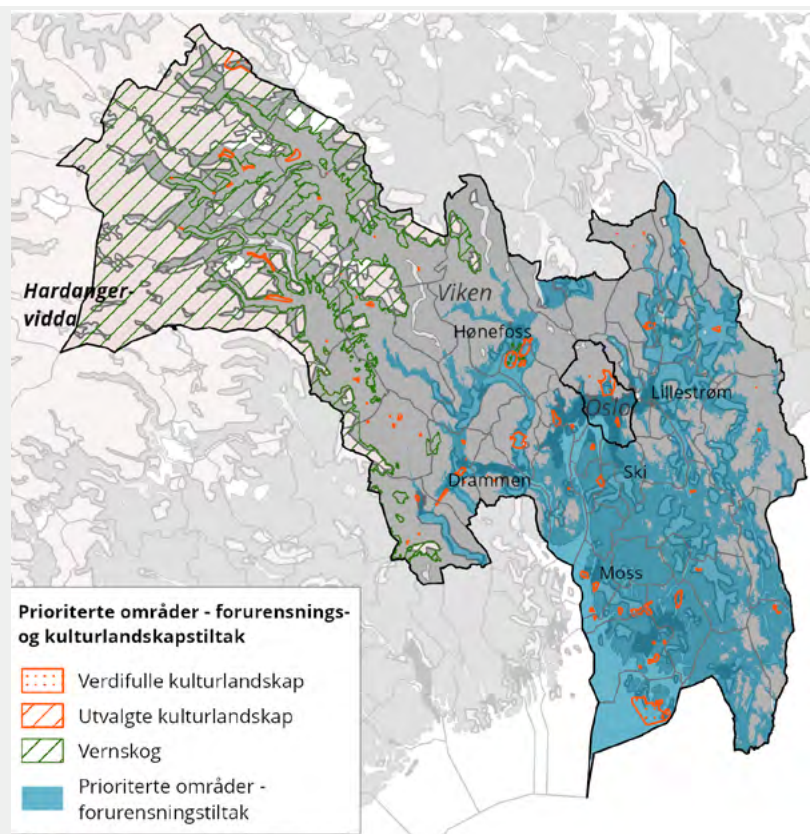
Prioriterte områder

Forurensning:

- Under marin grense (MG)

Kulturlandskap:

- Fjellområder over vernskoggrensa
- Øyer og holmer langs kysten og i innsjøer (ikke et eget kartlag)
- Ravinebeiter (ikke et eget kartlag)
- Verdifulle kulturlandskap
- Nasjonalt utvalgte kulturlandskap i jordbruket

Tiltak for å ivareta landbrukets kulturlandskap

En av hovedutfordringene i regionen er å hindre gjengroing av jordbruksarealer og å bevare og gjenskape viktige kulturlandskapselementer som er i ferd med å forsvinne på grunn av manglende beiting, opphør av slått og nedlagte setre. Hovedmålet er å motvirke og om mulig snu denne utviklingen slik at areal som beites øker og jordbruksarealene opprettholdes.

Drift av bratt areal (§ 4)

Tilskuddet kan gis til fulldyrka og overflatedyrka areal. Bestemmelsen krever at det er drift på arealet. Grasarealer skal slås og høstes. Beiting alene vil ikke gi tilskudd. På arealer med åpen åker skal det høstes korn eller andre åkervekster. Drift av frukthager i bratt terreng gir også tilskudd.

Ordningen kan overlape med §§ 8, 14, 17, 20, 21, 22, 26, 27, 28, 29, 30 - trinn 1 og trinn 2.

FORELØPIG TILSKUDDSSATS	
Tiltaksklasse	Tilskudd
Helling 1:5	150 kr/daa
Helling 1:3	230 kr/daa

Vilkår:

- Omsøkt areal per foretak må være minimum 5 dekar.
- Tiltaksklasse:
 - overflatedyrka og fulldyrka med hellingsgrad 1:5 og 1:3
 - fruktdyrking 1:5 og 1:3
- Tilskuddet gjelder i hele Buskerud og i kommunene Jevnaker, Lunner og Oslo. I Akershus og Østfold gjelder tilskuddet kun over marin grense

Drift av beitelag (§ 5)

Formålet med tilskuddet er å stimulere til samarbeid om beiting med sikte på god utnyttelse av beiteressurser i utmark og effektivt tilsyn med minst mulig tap av dyr. Slikt samarbeid kan gjelde tilsyn, sanking, ettersyn og vedlikehold av gjerder og installasjoner.

Vilkår:

- Det kan gis tilskudd for drift av beitelag som oppfyller vilkårene i § 3 b.
- Beitelagene må ha minst to medlemmer, føre ukentlig tilsyn med dyra og årlig rapportere om driften til Statsforvalteren.

FORELØPIG TILSKUDDSSATS	
Tiltaksklasse	Tilskudd per dyr sluppet på utmarksbeite
Småfe	15 kr/dyr
Storfe/hest	20 kr/dyr

Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark (§ 6)

Det kan gis tilskudd til beiting av [verdifulle jordbruksarealer](#).

Tilskuddet gjelder på ravinebeiter og innenfor verdifulle kulturlandskap og/eller nasjonalt utvalgte kulturlandskap i jordbruket.

Ordningen kan overlape med §§ 12, 14, 15 og 16.

FORELØPIG TILSKUDDSSATS	
Tiltaksklasse	Tilskudd
Verdifulle jordbrukslandskap	190 kr/daa

Vilkår:

- Beiteområdet må være klassifisert som
 - innmarksbeiter
 - overflatedyrka eller
 - marginale fulldyrka arealer
- Området skal være godt nedbeitet minst en gang i løpet av sesongen.
 - Beitetrykket skal være tilpasset beiteområdet på en slik måte at miljøverdiene ikke forringes.

Raviner: Dal eller kløft som er utgravd av rennende vann i løsmasser og som ikke er planert. Landskapsformen avgrenses til å omfatte området til der arealet flater ut, ofte mot fulldyrka jord.

Ravinebeite: Beite i raviner. Innmarksbeite eller marginalt fulldyrka arealer.

Marginale fulldyrka arealer: Areal som i de seinere åra er brukt som beite og har beitepreg, hvor det med dagens maskiner ikke er praktisk mulig å slå gras eller høste korn.

Innmarksbeite: Klassifisert som innmarksbeite i AR 5. Dvs. jordbruksareal som kan benyttes som beite, men som ikke kan høstes maskinelt. Minst 50 % av arealet skal være dekket av kulturgrasarter og beitetålende urter.

Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark (§ 7)

Det kan gis tilskudd for beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark.

Ordningen kan overlape med §§ 12, 14, 15 og 16.

FORELØPIG TILSKUDDSSATS	
Tiltaksklasse	Tilskudd
Beiting av fjellområder (lav sats)	
Storfe/hest	285 kr/dyr
Småfe	30 kr/dyr
Beiting av øyer/holmer (høy sats)	
Storfe/hest	1425 kr/dyr
Småfe	285 kr/dyr

Vilkår:

- Tilskuddet gjelder for fjellområder over vernskoggrensa, og for øyer og holmer
- Beitetrykket skal være tilpasset beiteområdet på en slik måte at miljøverdiene ikke forringes.

Slått av verdifulle jordbrukslandskap (§ 8)

Det gis tilskudd for slått av fulldyrka eller overflatedyrka areal for å opprettholde verdifulle jordbrukslandskap.

Tilskuddet gjelder for nasjonalt utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL) over marin grense, verdifulle kulturlandskap over marin grense og for slått i fjellområder over vernskoggrensa.

Ordningen kan overlape med §§ 4, 9, 12, 14, 15, 16, 26 og 27.

Vilkår:

- Omsøkt areal per foretak må være minimum 5 dekar.

FORELØPIG TILSKUDDSSATS	
Tiltaksklasse	Tilskudd
Slått	50 kr/daa

Se [Hefte om skjøtsel av slåttemark og naturbeitemark utgitt av Naturhistorisk museum](#) for generelle skjøtelsråd.

Skjøtsel av gårdsdammer (§ 9)

Det kan gis tilskudd for slått, rydding eller beiting for å hindre gjengroing av gårdsdammer og ivareta biologisk mangfold.

Tiltaket innebærer å fjerne gras og oppslag av vegetasjon for å beholde et åpent preg.

Ordningen kan kombineres med § 8.

Gårdsdam: Vanningsdammer, branndammer, drikkevannsdammer eller lignende på maksimalt 1000 m².

[Tiltakshåndbok for salamander](#)

Vilkår:

- Arealet det gis tilskudd for skal ikke være gjødslet.

FORELØPIG TILSKUDDSSATS	
Tiltaksklasse	Tilskudd
Gårdsdam	475 kr/dam

Tiltak for å ivareta biologisk mangfold

Tiltakene skal bidra til fortsatt bruk, skjøtsel og vedlikehold av kulturbetingede naturtyper i jordbrukslandskapet. Formålet er å ivareta et mangfold av planter og dyr. Tilskuddene skal kompensere for driftsmessige ulemper av tiltakene. Skjøtselen skal i hovedsak utføres etter generelle skjøtselsråd.

Slått av slåttemyr og slåttemark (§ 10)

Det kan gis tilskudd for slått av slåttemark eller slåttemyr som er gjennomført slik at naturtypen blir ivaretatt eller forbedret.

Ordningen kan overlappe med § 12.

FORELØPIG TILSKUDDSSATS	
Tiltaksklasse A-C i Naturbase	1425 kr/daa

Skjøtselsråd

- Slåtten bør helst skje etter blomstring
- Høyet bør bakketørkes etter slåtten for å oppnå frøspredning
- Vegetasjonen etter rydding og slått bør fjernes for å unngå uønsket gjødsling. Plantemateriale på bakken gir i tillegg redusert lystilgang for plantene.
- Se [Hefte om skjøtsel av slåttemark og naturbeitemark utgitt av Naturhistorisk museum](#) for generelle skjøtselsråd.

Vilkår:

- Arealet det gis tilskudd for skal ikke være gjødslet, jordarbeidet eller sprøytet med plantevernmidler
- Arealene skal være registrert i [miljødatabasen Naturbase](#)

Slåttemark: Artsrik eng som ikke eller i liten grad har vært jordarbeidet, gjødslet eller sprøytet med plantevernmidler, og som har vært i kontinuerlig hevd gjennom regelmessig slått.

Slåttemyr: Myr med vegetasjon som er betinget av tradisjonell slått, og som fortsatt bærer preg av dette.

Skjøtsel av biologisk verdifulle arealer (§ 11)

Det kan gis tilskudd til beiting av innmarksbeite innenfor følgende naturtyper registrert i *Naturbase*: hagemark og naturbeitemark, strandenger og strandsump, kystlynghei, beiteskog, evjer, bukter og viker, slått- og beitemyr. Skjøtselen skal gjennomføres slik at det biologiske mangfoldet blir ivaretatt eller forbedret.

Ordningen kan overlape med § 12, 15 og 16.

FOREVLØPIG TILSKUDDSSATS	
Tiltaksklasse	Tilskudd
Beite	240 kr/daa

Vilkår:

- Arealet det gis tilskudd for skal ikke være gjødslet, jordarbeidet eller sprøytet med plantevernmidler
- Arealet skal være registrert i [miljødatabasen Naturbase](#)
- Antall beitedyr må tilpasses arealet på en slik måte at miljøverdiene opprettholdes
- Området må være godt nedbeitet i løpet av sesongen
- Omsøkt areal per foretak må være minimum 5 dekar

Skjøtselsråd

- Beitearealet bør være ryddet for krattskog og hogstavfall, og ikke sås til
- Bevar et mangfold av trær, busker og andre elementer som steingjerder, rydningsrøyser, gruspartier eller liknende for å tilrettelegge for insekter
- Tiltaket i verneområder avklares med forvaltningsmyndighet

På [hjemmesiden til NIBIO](#) finner du beskrivelser av ulike kulturmarktyper/naturtyper. Se også kart på vår nettside som viser [tilskuddberettigete naturtyper på din eiendom](#).

[Se kart som viser tilskuddsberettigede naturtyper på din eiendom.](#)

Skjøtsel av styvingstrær (§ 12)

Det kan gis tilskudd for styving som er gjennomført på en skånsom måte slik at trærnes særpreg og biologisk mangfold blir ivaretatt.

Tilskuddet gjelder for skjøtsel av styvingstrær i verdifulle kulturlandskap og nasjonalt utvalgte kulturlandskap i jordbruket.

Om et område er definert som verdifullt kulturlandskap kan du finne i NIBIOS hovedkartløsning - [Kilden](#)

Ordningen kan overlape med §§ 6, 7, 8, 10, 11 og 15.

Vilkår:

- Tilskuddet gis for det året treet blir styvet

FORELØPIG TILSKUDDSSATS	
Tiltaksklasse	Tilskudd
Styvingstrær	475 kr/tre

Styvingstrær: Trær som tradisjonelt har blitt høstet for løv til fôr. Les om [skjøtselsråd for styvingstrær](#) hos Statsforvalteren i Vestland.

Soner for pollinerende insekter (§ 13)

Det kan gis tilskudd for å så pollinatorvennlige frøblandinger og/eller for å skjøtte pollinatorvennlige soner på jordbruksareal.

Tilskuddet gis på fulldyrka mark under marin grense.

Tiltaket kan gjennomføres enten:

a) i kombinasjon med grasdekte vannveier, grasstriper i åker eller grasdekt kantsone i åker eller

b) ved å etablere en egen stripe for pollinerende insekter. Stripene skal etableres med innbyrdes god avstand og fortrinnsvis på skrinne deler av jordbruksarealet.

Tilskuddet utmåles per meter, med maksgrense på 5000 meter per foretak.

Vilkår:

- Arealet det gis tilskudd for skal ikke være gjødslet eller sprøytet med plantevernmidler
- Den totale bredden på stripen som etableres i a) skal tilsvare bredden på grasdekt kantsone i åker (§ 24) og/eller grasdekt vannvei og grasstriper i åker (§ 23). I begge tilfeller må andelen blomsterstripe minimum utgjøre 2 meter.
- Bredden på stripen som etableres i b) skal være minimum 2 meter
- Sonene må ha pollinatorvennlige blomster gjennom vekstsesongen.

Ved tilsåing skal det brukes frøblandinger med arter som gir blomstring og nektarproduksjon gjennom hele vekstsesongen.

Med blomstring gjennom vekstsesongen vil sonen normalt ikke inngå i ordinær drift med høsting. I produksjonstilskuddssøknaden føres derfor blomsterstripene som areal ute av drift (kode 292) ev. areal i drift, men ikke berettiget PT (kode 294). Se side 17 i [årets veileder til produksjonstilskudd](#).

Den høye tilskuddssatsen er tenkt blant annet å dekke inn tapt avling og produksjonstilskudd i tillegg til kostnadene ved etablering og skjøtsel av disse sonene.

Tilskuddet kan ikke gis for tilsåing av pollinatorvennlige vekster på hele skifter, da intensjonen med ordningen er å gi tilskudd til striper.

FORELØPIG TILSKUDDSSATS	
Tiltaksklasse	Tilskudd
a) i kombinasjon med §§ 23 og/eller 24	Lav sats 5 kr/meter
b) blomsterstripe	Høy sats 10 kr/meter

Skjøtselsråd ved etablering av flerårige soner

- Flerårige frøblandinger er å foretrekke.
- Dersom frøblandingen inneholder fremmede arter, bør disse være vurdert til lav spredningsrisiko av Artsdatabanken.
- For å opprettholde god blomstring over flere år, kan det være nødvendig å supplere med nye frø.
- Dersom arealet skal slås, må slått gjennomføres etter ferdig blomstring. Dødt plantemateriale bør ligge i 2-3 dager etter slått for å sikre frøspredning og hindre gjødsling før plantematerialet fjernes fra arealet.
- Flere generelle skjøtselsråd finner du her: [Kantsoneprosjektet for Buskerud](#)

Tiltak for kulturminner og kulturmiljøer

Formålet med tiltakene er å holde synlig spor i landskapet etter tidligere tiders jordbruksdrift og bosetting åpne. Eksempler er gravminner og rydningsrøyser. Tiltakene skal også bidra til å opprettholde tradisjonelle driftsformer som seterdrift.

Drift av seter (§ 14)

Formålet med tilskuddet er å stimulere til drift av seteranlegg. Seterdrift med beitedyr bidrar til å holde arealer åpne, er gunstig for biologisk mangfold og viktig for formidling av tradisjon og kulturarv.

Tilskuddet utmåles per seter, fordelt på antall foretak som har dyr på setra.

Samdrift regnes som ett foretak.

Ordningen kan overlape med §§ 4, 6, 7 og 8.

Vilkår:

- Drift av seteranlegg med melkeproduksjon
- Produksjonsperioden skal vare minst 4 uker per sesong
- Melken som blir produsert skal leveres til meieri eller foredles på setra
- Produksjonen skal tilsvare minimum 45 liter kumelk eller 25 liter geitemelk i døgnet per seter

FORELØPIG TILSKUDDSSATS	
Tiltaksklasse	Tilskudd
4 uker: Egen foredling eller levering til meieri	95 000 kr/seter

Skjøtsel av enkeltstående automatisk fredete kulturminner (§ 15)

Det kan gis tilskudd for skjøtsel av gravhauger* som grenser til jordbruksareal.

Ordningen kan overlapse med §§ 6, 7, 8, 11 og 12.

FORELØPIG TILSKUDDSSATS	
Tiltaksklasse	Tilskudd
Beiting, slått/rydding	475 kr/ gravminne

Vilkår:

- Skjøtselen skal være gjennomført slik at kulturminnet er synlig i jordbrukslandskapet
- Kulturminnet skal være registrert i kulturminnebasen Askeladden
- Omsøkt antall gravhauger er maksimum 10 per foretak
- Kulturminnet skal grense til jordbruksareal

Skjøtselsråd

- Arealet bør ikke gjødsles eller sprøytes med plantevernmidler
- Kulturminnemyndighetene kontaktes dersom kulturminnet ikke tidligere har vært skjøttet
- Ved større tiltak bør det utarbeides skjøtselsplan i samråd med kulturminnemyndighetene
- Fjern alt avfall fra klipping og rydding ut fra området for å unngå gjødsling
- Arbeidet bør utføres skånsomt og uten bruk av store maskiner, slik at det ikke oppstår skader på graven eller i terrenget for øvrig
- Det bør beites skånsomt, slik at ikke overflaten skades

På [nettsiden til Kulturminnesøk](#) kan man se hva som er registrert av kulturminner på ulike eiendommer.

*Gravhauger etter lov av 6. juni 1978 nr. 50 lov om kulturminner § 4

Skjøtsel av steingjerder, trerekker og alléer (§ 16)

Det kan gis tilskudd for skjøtsel langs steingjerder, trerekker og alléer som grenser til jordbruksarealer.

Tilskuddet gis kun innenfor verdifulle kulturlandskap og nasjonalt utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL).

Maksimalt tilskudd per foretak er 10 000 kr.

Ordningen kan overlapse med §§ 6, 7, 8 og 11.

FORELØPIG TILSKUDDSSATS	
Tiltaksklasse	Tilskudd
Steingjerder, trerekker og alléer	15 kr/meter

Vilkår:

- Skjøtselen skal være gjennomført slik at kulturminnet er synlig i jordbrukslandskapet
- Kulturminnet skal grense til jordbruksareal

Alléer/trekkere: Tilplantede rekker av trær langs vei (ensidig eller tosidig allé) med minimum 7 trær. Tilskudd for en tosidig allé beregnes ved å legge sammen lengden på de to trekkene.

Steingjerde: I tilfeller der steingjerde ligger på en eiendomsgrense, og det er to foretak som skjøtter det, kan foretakene søke på halvparten hver.

Tiltak for å redusere avrenning til vassdrag og kyst

Formålet med tilskuddet er å begrense erosjon og avrenning av jord, næringsstoffer og plantevernmidler fra jordbruksarealer. Det er et mål å bevare jorda på jordet og bidra til god tilstand i vassdragene.

Prioriterte områder for tiltak mot forurensning er jordbruksareal under marin grense. [Les mer på side 8.](#)

Ingen jordarbeiding om høsten (§ 17)

Det kan gis tilskudd for arealer med korn, oljevekster, belgvekster, frøeng siste høstingsår, grønngjødsling og grønnefôrvekster dersom arealet ikke jordarbeides om høsten.

Eng, grasgjenlegg og radkulturer, som f.eks. mais, omfattes ikke av ordningen.

Ordningen kan overlappe med §§ 4, 19, 21, 23, 26, 27, 28 og 30 trinn 2.

Vilkår:

- Arealet skal ikke jordarbeides før 1. mars året etter søknadsåret.
- Halmen på disse arealene skal ikke brennes.

FORELØPIG TILSKUDDSSATS		
Tiltaksklasse	Prioriterte områder	Andre områder
Erosjonsklasse 1	25 kr/daa	15 kr/daa
Erosjonsklasse 1 med dråg	85 kr/daa	60 kr/daa
Erosjonsklasse 2	85 kr/daa	60 kr/daa
Erosjonsklasse 2 med dråg	150 kr/daa	85 kr/daa
Erosjonsklasse 3	150 kr/daa	85 kr/daa
Erosjonsklasse 4	160 kr/daa	95 kr/daa

Gras på arealer utsatt for flom og erosjon (§ 18)

Det kan gis tilskudd for å dyrke flerårige vekster på åkerarealer under marin grense som er særlig utsatt for flom og erosjon.

Graset kan såes som gjenlegg.

Ordningen kan overlapse med §§ 26, 27, 30 trinn 2.

Flomutsatt areal: Areal som oversvømmes jevnlig, minst en gang hvert 10. år.

Erosjonsutsatt areal: Areal i erosjonsklasse 2 med dråg, 3 og 4.

FORELØPIG TILSKUDDSSATS	
Tiltaksklasse	Prioriterte områder
Flomutsatte arealer og/eller erosjonsutsatte arealer	200 kr/daa

Vilkår:

- Vekstene skal være godt etablert om høsten i søknadsåret
- Ved fornying skal jordarbeiding og såing skje mellom 1. mars og 1. juli
- Arealet må ligge innenfor et område med regionale miljøkrav, eller eiendommens korn- og åpenåkerareal må være 50 daa tilsammen
Du kan oppfylle kravet på 50 daa ved skriftelig avtale om arealbytte eller leie. Avtalen må kunne fremlegges ved kontroll.

Med «godt etablert» menes det at plantene har utviklet god rotstruktur og er godt synlige over jorda, med et jevnt og tett plantedekke. Med flerårige vekster menes planter som kan leve i flere år.

Ingen jordarbeiding på flomutsatte arealer (§ 19)

Det kan gis tilskudd for flomutsatte arealer og/eller vassdragsnære arealer inntil 50 meter fra vassdrag.

Ordningen kan overlapse med §§ 17 eller 20, 21, 23, 26, 27, 28 og 30 trinn 2.

Vilkår:

- Arealet skal ikke jordarbeides før 1.mars
- Tilskuddet kan gis til arealer som oppfyller vilkårene i § 17 "Ingen jordarbeiding om høsten".

FORELØPIG TILSKUDDSSATS		
Tiltaksklasse	Prioriterte områder	Andre områder
Flomutsatte arealer og/eller vassdragsnært areal	110 kr/daa	70 kr/daa

Flomutsatt areal: Areal som oversvømmes jevnlig, minst en gang hvert 10. år.

Direktesådd høstkorn og høstoljevekster (§ 20)

Det kan gis tilskudd for å direkteså høstkorn og høstoljevekster på arealer som ikke er jordarbeidet.

Tilskuddet gjelder arealer under marin grense.

Ordningen kan overlapse med §§ 4, 19, 23, 26, 27, 28 og 30 trinn 2.

Hensikten med tilskuddet er å bidra til høstkorndyrking som forårsaker mindre erosjon og arealavrenning. Det er ikke anledning til å bruke forutgående og/eller påmontert jordarbeidingsutstyr (tinder, skåler eller lignende) - det vil si utstyr som ikke direkte fører såfrøet ned i jorda.

Vilkår:

Direktesådd areal skal ikke jordarbeides før såing

FORELØPIG TILSKUDDSSATS	
Tiltaksklasse	Prioriterte områder
Alle erosjonsrisikoklasser	170 kr/daa

Fangvekst som underkultur (§ 21)

Det kan gis tilskudd for fangvekster sådd sammen med korn, mais, oljevekster og belgvekster.

Tiltaket innebærer såing av fangvekster som underkultur i annen avling, for å gi bedre beskyttelse mot erosjon og tap av næringsstoffer enn det som oppnås med ingen jordarbeiding alene. Tilskudd for undersådd fangvekst kan gis som et tillegg til tilskudd for utsatt jordarbeiding på samme areal.

Fangveksten kan såes om våren på om lag samme tid som hovedveksten, i forbindelse med ugrasharving, før eller rett etter tidlig tresking av korn o.l.

Ordningen kan overlapse med §§ 4, 17, 19, 26, 27, 28 og 30 trinn 2.

Vilkår:

- Tilskuddet kan gis til foretak som oppfyller vilkårene etter § 17 "Ingen jordarbeiding om høsten"
- Fangveksten skal være godt etablert om høsten, og skal ikke være hovedvekst året etter at den er sådd
- Arealet skal ikke sprøytes med plantevernmidler eller gjødsles om høsten

FORELØPIG TILSKUDDSSATS		
Tiltaksklasse	Prioriterte områder	Andre områder
Fangvekster som underkultur	110 kr/daa	85 kr/daa

Fangvekster sådd etter høsting (§ 22)

Det kan gis tilskudd for fangvekster sådd etter høsting av grønnsaker, poteter og rotvekster.

Ordningen kan overlapse med §§ 4, 29 og 30 trinn 2.

Vilkår:

- Fangveksten skal være godt etablert om høsten, og skal ikke være hovedvekst året etter at den er sådd
- Arealet skal ikke sprøytes med plantevernmidler og ikke gjødsles etter høsting av hovedveksten
- Arealet skal ikke jordarbeides før 1. mars året etter søknadsåret
- Ved dyrking av tidligvekster skal arealet ikke jordarbeides før 1. november

FORELØPIG TILSKUDDSSATS		
Tiltaksklasse	Prioriterte områder	Andre områder
Fangvekster sådd etter høsting	170 kr/daa	130 kr/daa

Grasdekte vannveier og grasstriper i åker (§ 23)

Det kan gis tilskudd for flerårig grasdekke i dråg på åkerarealer. Tilskudd gis også for grasdekke på tvers av fallet i lange hellinger, noe som kan være aktuelt der det er problemer med jordtap og erosjon inne på åkeren.

Grasdekket reduserer vannhastigheten og graving fra overflatevannet i åkeren i tillegg til å holde bedre på jordsmonnet under selve grasdekket. Grasstripene og vannveiene kan gjødsles og sprøytes. Det er ikke krav til høsting.

Tilskuddet gjelder arealer under marin grense.

Ordningen kan overlape med §§ 13, 17, 19, 20, 26 og 27.

Vilkår:

- Grasdekte vannveier skal ha en bredde på minimum seks meter
- Grasstriper på tvers av hellinger skal ha en bredde på minimum to meter
- Vekstene skal være godt etablert om høsten i søknadsåret
- Ved fornying skal jordarbeiding og såing skje mellom 1. mars og 1. juli

FORELØPIG TILSKUDDSSATS	
Tiltaksklasse	Prioriterte områder
Grasdekt vannvei	25 kr/meter
Grasstriper i åker	5 kr/meter

Dråg: Forsenkning på jordbruksareal der vannet samler seg, og det lett oppstår graving og konsentrert erosjon.

Grasdekt kantsone i åker (§ 24)

Det kan gis tilskudd for flerårig grasdekke på åkerareal langs kanten mot vassdrag.

Tilskuddet gjelder arealer under marin grense, der sonen ligger innenfor 30 meter fra vannkanten langs vassdrag.

Vassdrag: Åpen grøft, bekk/elv, innsjø og sjø, alt åpent vann med og uten årssikker vannføring.

Ordningen kan overlappe med §§ 13.

Vilkår:

- Sonen det gis tilskudd for skal ha en bredde på minimum åtte meter målt fra vassdragets normalvannstand, der minst seks meter ligger på fulldyrka areal
- Vekstene skal være godt etablert om høsten i søknadsåret
- Arealene skal ikke gjødsles eller sprøytes
- Arealet skal slås, beites eller pusses i søknadsåret
- Ved fornying skal jordarbeiding og såing skje mellom 1. mars og 1. juli

FORELØPIG TILSKUDDSSATS	
Tiltaksklasse	Prioriterte områder
Korn	15 kr/meter
Potet/grønnsaker	15 kr/meter

Fangdam (§ 25)

Det kan gis tilskudd for fangdam som er etablert på eller i tilknytning til jordbruksareal. Tilskuddet skal kompensere for bortfall av produksjonsareal.

Arealet rundt fangdammen som det gis tilskudd for, beregnes ut fra vannspeilet og inkluderer kantvegetasjon og vegetasjonsfilter. Plantevernforskriften regulerer tillatt sprøyteavstand til fangdammen.

OBS! Når du tegner inn dette tiltaket i kartet når du søker, er det viktig at du plasserer fangdammen innenfor eiendommen din, selv om dette ikke er geografisk riktig plassering.

Vilkår:

- Fangdammen skal ha tilfredsstillende renseeffekt.

FORELØPIG TILSKUDDSSATS	
Tiltaksklasse	Tilskudd
Fangdam	850 kr/daa

Skjøtselsråd for tilfredsstillende renseeffekt

- Med skjøtsel som opprettholder renseeffekten menes f.eks. rydding langs kantsonen, tiltak som sikrer vanngjennomstrømning og tømming ved behov.
- Effekten av dammen går ned etter hvert som sedimentasjonskammeret blir fylt opp, og dammen skal derfor tømmes ved behov. For større vedlikeholdsarbeid og tømming av sedimenter henvises det til SMIL-forskriften.

Tiltak for å redusere utslipp til luft

Formålet med disse tilskuddene er å stimulere til gjødslingsmetoder som gir redusert utslipp av ammoniakk og lystgass, i tillegg til redusert avrenning av næringsstoffer til vann og vassdrag.

Nedfelling eller nedlegging av husdyrgjødsel (§ 26)

Det kan gis tilskudd for spredning av husdyrgjødsel og biorest ved nedfelling eller nedlegging. Dette for å stimulere til at husdyrgjødsel (blautgjødning) og biorest blir lagt rett ned på jorda (nedlegging) eller blandet direkte i jordsmonnet (nedfelling) i stedet for tradisjonell breispredning med gjødselkanon eller lignende.

Tilskuddet gjelder én spredning per areal per vekstsesong.

Ordningen kan overlape med §§ 4, 8, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 27, 28, 29 og 30.

FORELØPIG TILSKUDDSSATS	
Tiltaksklasse	Tilskudd
Nedfelling eller nedlegging av husdyrgjødsel	15 kr/daa

Vilkår:

- Det skal minimum spres 5 kg total-nitrogen i husdyrgjødsel per dekar
- Arealet skal høstes ved slått eller beite etter siste spredning i søknadsåret
- Husdyrgjødsel (**blautgjødning**) og biorest som er spredd ved nedlegging i åpen åker, må moldes ned innen to timer
- Foretaket skal ha gjødslingsplan og skiftenoteringer som viser sprededato og gjødselmengde spredd per dekar

Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange (§ 27)

Det gis tilskudd for spredning av husdyrgjødsel og biorest med tilførselsslange, som et tillegg til tilskudd etter § 26 nedfelling eller nedlegging.

Tilskuddet gjelder én spredning per areal per vekstsesong.

Ordningen må kombineres med § 26.

Ordningen kan overlape med §§ 4, 8, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 28, 29 og 30 trinn 1.

Vilkår:

- Foretaket må kunne dokumentere bruk av tilførselsslange

FORELØPIG TILSKUDDSSATS	
Tiltaksklasse	Tilskudd
Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange	50 kr/daa

Tiltak for å redusere bruk av kjemiske plantevernmidler

Formålet med tilskuddene er redusert bruk av kjemiske plantevernmidler. Krav om plantevernjournal ligger i forskrift om plantevernmidler og omfatter bruk av integrerte metoder.

Ugrasharving i åker (§ 28)

Det kan gis tilskudd for ugrasharving i korn og annet frø til modning.

Ved radrensing i mais kan det søkes tilskudd til ugrasharving.

NB! Ugrasharving i mais kan ikke kombineres med § 17.

Ordningen kan overlape med §§ 4, 17, 19, 20, 21, 26 og 27.

Vilkår:

- Det skal ikke benyttes ugrasmidler før høsting, unntatt ved sprøyting mot floghavre og hønsehirse, eller ved nedsviing av oljevekster og åkerbønne
- Det gis ikke tilskudd på areal som Debio har klassifisert som karensareal eller økologisk

FORELØPIG TILSKUDDSSATS

Tiltaksklasse	Tilskudd
Ugrasharving i åker	45 kr/daa

Ugrasbekjempelse i radkulturer (§ 29)

Det kan gis tilskudd for mekanisk ugrasbekjempelse eller flammning i radkulturer. Damping inngår ikke i ordningen.

Ordningen kan overlape med §§ 4, 22, 26 og 27.

Vilkår:

- Det gis ikke tilskudd dersom det benyttes ugrasmidler før høsting, unntatt ved nedsviing av potetris
- Det gis ikke tilskudd på areal som Debio har klassifisert som karensareal eller økologisk.

FORELØPIG TILSKUDDSSATS

Tiltaksklasse	Tilskudd
Flammning og mekanisk ugrasbekjempelse i radkulturer	85 kr/daa

Mekanisk ugrasbekjempelse: Radrensing, lusing eller hypping.

Miljøavtale og klimarådgiving

Miljøavtale (§ 30)

Tilskuddet skal stimulere til at foretak gjennomfører flere miljøtiltak, som i kombinasjon gir større miljøgevinst enn enkelttiltak. Miljøavtalen skal stimulere til oppbygging av varige humusforbindelser, økt jordliv og biologisk mangfold i jordsmonnet, bedre jordstruktur og erosjonsbeskyttelse, økt opptak av karbon i mer varig plantedekke og økt karbonbinding i jord.

Det kan gis tilskudd til foretak som gjennomfører en kombinasjon av flere tiltak for styrket miljøinnsats. Tilskuddet (trinn 1 og 2) kan gis for åkerarealer under marin grense, hvor det dyrkes korn, potet eller grønnsaker der det er jordstrukturproblemer og dreneringsbehov.

Maksimalt tilskudd per foretak er 50 000 kroner.

Grunnvilkår for miljøavtale:

- Det skal sås gras eller fangvekster om høsten eller arealet skal ligge i stubb gjennom vinteren (§§ 17, 21, 22, 23 og 24). Dette gjelder:
 - alt erosjonsutsatt åkerareal (erosjonsrisikoklasse 3 og 4)
 - erosjonsutsatte dråg
 - langs jordbruksarealer som grenser til åpent vann
 - flomutsatte jordbruksarealer
- Arealer med tidligpoteter og tidliggrønnsaker skal tilsås med fangvekster etter høsting (§ 22)

Trinn 1: Jordløsning

Det kan gis tilskudd til jordløsning om sommeren.

Ordningen kan overlappe med §§ 4, 26, 27 og 30 trinn 2

Beskrivelse av tiltaket: Ved mekanisk jordløsning med hensikt å løse opp jordarbeidingsåle, skal arealet tilsås når jorda er lagelig og varm nok til å gi god rotutvikling.

Vilkår:

- Arealet skal tilsås med "pionerblanding" eller tilsvarende artsrik frøblanding som bidrar til jordløsning
- Plantebestanden skal ha minimum to måneders veksttid
- Dersom arealet slås, skal det gjøres etter blomstring

FORELØPIG TILSKUDDSSATS	
Tiltaksklasse	Tilskudd
Trinn 1	215 kr/daa

Trinn 2: Spredning av kompost

Det kan gis tilskudd til spredning av kompost som er egenprodusert eller produsert i samarbeid med andre landbruksforetak.

Ordningen kan overlappe med §§ 4, 17, 18, 19, 20, 21, 22 og 30 trinn 1.

FORELØPIG TILSKUDDSSATS	
Tiltaksklasse	Tilskudd
Trinn 2	425 kr/daa

Vilkår:

- Mengde kompost skal ikke overskride plantenes gjødselbehov. Det spres minimum 2 tonn per dekar.
- Beskrivelse av komposteringsmetoden som er brukt skal kunne legges frem ved kontroll
- Komposten skal ha temperaturlogg som viser temperatur over 55°C i mer enn tre dager.
- Opphavsmaterialet skal dokumenteres i et eget dokument («Råvaredokument»).

Mer informasjon finner du her:

- [veiledning om kompostering](#)
- [skjema for komposteringslogg](#)
- [råvaredokument \(skjema for beskrivelse av råvarer til gårdskompostering\)](#)

Klimarådgiving (§ 31)

Formålet med tilskuddet er å stimulere til kunnskapsoppbygging hos bonden om klimagassutslipp, karbonbinding og klimatilpasning, med sikte på å få gjennomført klimatiltak i jordbruksproduksjonen på sitt foretak. Disse tiltakene inkluderer ikke bare tilskuddsberettigede tiltak, men også generell optimering av drifta som for eksempel redusert dieselforbruk eller redusert kalvedødelighet.

Det kan gis tilskudd for klimarådgiving som er gjennomført i en søknadsperiode, fra 15. oktober forrige år til 15. oktober i søknadsåret.

Med klimarådgiving menes rådgiving som tar for seg en helhetlig gjennomgang av utslipp og opptak av klimagasser på gården, med sikte på å gjennomføre klimatiltak.

Behov for klimatilpasning skal også inngå i rådgivingen.

Vilkår:

- Klimarådgivingen må være gjennomført mellom 15. oktober forrige år og 15. oktober i søknadsåret
- Tiltaksplan og kvittering for utført rådgiving må vedlegges søknaden
- Tilbydere av klimarådgiving skal være godkjent av Landbruksdirektoratet
- Dersom det søkes om tilskudd for gjennomført klimarådgiving i flere søknadsperioder, er det et vilkår for å få tilskudd at tiltaksplanen oppdateres for hver søknad
- Tilskuddet kan kun utmåles for én gjennomført rådgiving per søknadsomgang.

FORELØPIG TILSKUDDSSATS

Tiltaksklasse	Tilskudd
Én til én-rådgiving	4000 kr
Grupperådgiving	2000 kr

Du kan [lese mer om klimarådgiving hos Landbruksdirektoratets nettsider.](#)

Her er en oversikt over [rådgivere med godkjent rådgivingsopplegg.](#)

Overlapp av tilskuddsordninger på samme areal.

✓ - tilskuddsberettiget / ÷ - ikke tilskuddsberettiget

§ og navn på tiltaket	§ 4 Drift av bratt areal	§ 5 Drift av beitelag	§ 6 Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark	§ 7 Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark	§ 8 Slått av verdifulle jordbrukslandskap	§ 9 Skjøtsel av gårdsdammer	§ 10 Slått av slåttemyr og slåttemark	§ 11 Skjøtsel av biologisk verdifulle arealer	§ 12 Skjøtsel av styvingstrær	§ 13 Soner for pollinerende insekter	§ 14 Drift av seter	§ 15 Skjøtsel av enkeltstående automatisk fredede kulturminner	§ 16 Skjøtsel av steingjerder, bakkemurer, trerækker og alléer	§ 17 Ingen jordarbeiding om høsten	§ 18 Gras på arealer utsatt for flom og erosion	§ 19 Ingen jordarbeiding på flomutsatte arealer *	§ 20 Direktesådd høstkorn og høstolievekster	§ 21 Fangvekst som underkultur	§ 22 Fangvekster sådd etter høsting	§ 23 Grasdekte vannveier og grasstriper i åker	§ 24 Grasdekt kantsone i åker	§ 25 Fangdam	§ 26 Nedfelling eller nedlegging av husdyrgjødsel	§ 27 Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange	§ 28 Ugrasharving i åker	§ 29 Ugrasbekjempelse i radkulturer	§ 30 Miljøavtale, trinn 1	
§ 4 Drift av bratt areal	+																											
§ 5 Drift av beitelag		+																										
§ 6 Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark			+																									
§ 7 Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark				+																								
§ 8 Slått av verdifulle jordbrukslandskap					+																							
§ 9 Skjøtsel av gårdsdammer						+																						
§ 10 Slått av slåttemyr og slåttemark							+																					
§ 11 Skjøtsel av biologisk verdifulle arealer								+																				
§ 12 Skjøtsel av styvingstrær									+																			
§ 13 Soner for pollinerende insekter										+																		
§ 14 Drift av seter											+																	
§ 15 Skjøtsel av enkeltstående automatisk fredede kulturminner												+																
§ 16 Skjøtsel av steingjerder, bakkemurer, trerækker og alléer													+															
§ 17 Ingen jordarbeiding om høsten																+												
§ 18 Gras på arealer utsatt for flom og erosion																	+											
§ 19 Ingen jordarbeiding på flomutsatte arealer *																		+										
§ 20 Direktesådd høstkorn og høstolievekster																			+									
§ 21 Fangvekst som underkultur																				+								
§ 22 Fangvekster sådd etter høsting																					+							
§ 23 Grasdekte vannveier og grasstriper i åker																						+						
§ 24 Grasdekt kantsone i åker																							+					
§ 25 Fangdam																								+				
§ 26 Nedfelling eller nedlegging av husdyrgjødsel																												+
§ 27 Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange																												+
§ 28 Ugrasharving i åker																												+
§ 29 Ugrasbekjempelse i radkulturer																												+
§ 30 Miljøavtale, trinn 1																												+

* OBS! § 19 kan overlappe med enten § 17 eller § 20, ikke begge på samme areal.

Forskrift om regionale miljøtilskudd i jordbruket, Oslo og Viken

Kapittel 1 Innledende bestemmelser

§ 1 Formål

Formålet med tilskudd etter forskriften er å bidra til å ivareta jordbruket sitt kulturlandskap, biologisk mangfold, kulturmiljøer og -minner, samt redusere bruk av plantevernmidler og utslipp til luft og avrenning til vann fra jordbruket.

§ 2 Virkeområde

Forskriften gjelder i Oslo og Viken fylker.

§ 3 Grunnvilkår

Tilskudd etter denne forskriften kan gis til

- a. foretak som har gjennomført tiltak på arealer de disponerer i søknadsåret. Foretaket må drive vanlig jordbruksproduksjon på én eller flere landbrukseiendommer og må være registrert i Enhetsregisteret.
- b. beitelag kan søke tilskudd for drift etter § 5 Drift av beitelag. Med beitelag menes i denne forskriften sammenslutninger som er registrert som samvirkeforetak eller forening i Enhetsregisteret og som har til hovedformål å samarbeide om hensiktsmessige fellesløsninger innen beitebruk og god utnyttelse av utmarksbeite.

§§ 4-31

Disse paragrafene er gjengitt og henvist til under hver enkelt tilskuddsordning i denne veilederen.

Kapittel 10 Generelle bestemmelser

§ 32 Utmåling og utbetaling av tilskudd

Tilskuddet utmåles etter satser fastsatt årlig av Statsforvalteren i regionalt miljøprogram. Tilskuddet skal kun gis det året som tiltaket blir gjennomført.

§ 33 Søknad

Foretak som søker tilskudd skal benytte søknadsskjema fastsatt av Landbruksdirektoratet. Søknadsfristen er 15. oktober. For beitelag som søker tilskudd etter § 5 Drift av beitelag er fristen 1. november.

Dersom søknad leveres etter fristene i første ledd, reduseres tilskuddet med 1 000 kroner per dag inntil 14 dager etter fristens utløp.

Tilskuddet kan ikke overdras til eie eller pant.

§ 34 Administrasjon, og dispensasjon og klage

Statsforvalteren administrerer tilskuddene etter denne forskriften.

Vedtak om tilskudd fattes av kommunen.

Statsforvalteren kan i særlige tilfeller dispensere fra vilkårene for å få tilskudd fastsatt i denne forskriften.

Vedtak fattet av kommunen kan påklages til Statsforvalteren. Vedtak fattet av Statsforvalteren i første instans kan påklages til Landbruksdirektoratet.

§ 35 Opplysningsplikt og kontroll

Søker av tilskudd plikter å gi alle opplysninger som kommunen, Statsforvalteren og Landbruksdirektoratet finner nødvendig for å kunne forvalte ordningen.

Kommunen, Statsforvalteren og Landbruksdirektoratet kontrollerer at utbetaling av tilskudd er riktige. Søker plikter å utlevere all bokføring, korrespondanse og opptegetninger som vedkommer tilskuddet. Opplysninger gitt i forbindelse med søknad om tilskudd kan også kontrolleres ved telling og måling på de eiendommer som foretaket benytter i driften.

§ 36 Avkorting av tilskudd

Dersom foretaket uaktsomt eller forsettlig har

- a) drevet eller driver sin virksomhet i strid med annet regelverk for jordbruksvirksomhet, eller
- b) gitt feil opplysninger i søknaden som har eller ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av tilskuddet for seg selv eller andre,

kan hele eller deler av det samlede tilskuddet som tilfaller foretaket avkortes.

Tilskuddet kan også avkortes dersom foretaket

- a) har oversett de frister som kommunen, Statsforvalteren eller Landbruksdirektoratet har satt for å kunne utføre sine kontrolloppgaver i medhold av § 34 opplysningsplikt og kontroll,
- b) har brutt bestemmelser i forskrift 1. juli 1999 nr. 791 om gjødslingsplanlegging, eller
- c) ikke har ført journal over plantevernmidler som foretaket har benyttet på arealene det søkes tilskudd for. Journalen skal inneholde opplysninger om navn på plantevernmiddelet som brukes, tidspunkt for behandling og dosen som er brukt, samt området og veksten som plantevernmiddelet ble brukt på. Tilskuddet kan også avkortes dersom foretaket ikke kan fremlegge slike journaler for de siste tre årene.

§ 37 Tilbakebetaling og renter mv.

Dersom foretaket som følge av manglende oppfyllelse av vilkår i denne forskriften eller av andre grunner har mottatt en utbetaling som ikke er berettiget, kan det feilutbetalte beløpet kreves tilbakebetalt fra mottakeren eller motregnes i senere utbetaling av tilskudd. Tilsvarende gjelder differansen mellom utbetalt beløp og redusert tilskudd som følge av vedtak om avkorting etter § 35 Avkorting av tilskudd.

For tilbakebetalingskrav kan det kreves renter når kravet ikke innfris ved forfall. Ved grov uaktsomhet eller forsett kan renter kreves fra tidspunktet for utbetalingen av det urettmessige tilskuddet. Størrelsen på renten følger rentesatsen fastsatt med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

Krav fra offentlig myndighet som utspringer av foretakets jordbruksvirksomhet kan motregnes i senere utbetalinger av tilskudd til foretaket.

§ 38 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft straks.

STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN

Postboks 325, 1502 Moss | sfovpost@statsforvalteren.no | www.statsforvalteren.no/ov

- Forsidebilder: Geiter på beite i Leveld, buffersone langs Hobølelva, humle på rødknapp. Statsforvalteren i Oslo og Viken
- Bilse side 4/5: Jordbrukslandskap i Eidsberg, Indre Østfold. Statsforvalteren i Oslo og Viken
- Bilde side 6: Pixabay
- Bilde side 11: Slått med fjernstyrt 2-hjulstraktor. Statsforvalteren i Oslo og Viken
- Bilde side 14: Slåtteeng Bøensætre. Rune Aae
- Bilde side 17: Melkekyr på setra. Statsforvalteren i Oslo og Viken
- Bilde side 19: Flom. Statsforvalteren i Oslo og Viken
- Bilde side 22: Grasdekt vannvei og grasstripe i åker. Marit Ness Kjeve
- Bilde side 24: Slepelangespreder i Leveld. Jørn Erik Jensen
- Bilde side 25: Ugrasharving i Modum. Statsforvalteren i Oslo og Viken
- Bilde side 26: Pionerblanding i Modum. Statsforvalteren i Oslo og Viken
- Bilde side 27: Kompostvender i arbeid i Sigdal. Statsforvalteren i Oslo og Viken
- Bilde side 29: Kurs i energieffektiv traktorkjøring. Statsforvalteren i Oslo og Viken
- Bilde side 29: Blomstereng. Svein Skøien